

Το Αθέατο Μουσείο

The Unseen Museum

Αδριανός κι Αντίνοος: μια συνάντηση 19 αιώνες μετά

Hadrian and Antinous: an encounter, 19 centuries later

Γυμνή προτομή με κεφαλή του Αντίνοου
Βρέθηκε στην Πάτρα το 1856.
Χρονολογείται λίγο μετά το 130 μ.Χ.
Αρ. ευρ. Γ 418

Naked bust with head of Antinous
Found in Patras in 1856.
Dated a little after 130 A.D.
Inv. no. Γ 418

Ενεπίγραφη βάση μνημείου προς τιμήν του αυτοκράτορα Αδριανού. Άγνωστης προέλευσης. Χρονολογείται το 132 μ.Χ. Αρ. ευρ. Θ 276

Inscribed base of a monument in honour of emperor Hadrian. Provenance unknown. Dated to 132 A.D. Inv. no. Θ 276

Σωτήρι [κ]αί κτίστη [α]ὐτοκράτορ[ι] Ἀδριανῶ Ὀλυμπίω.

To Saviour and Builder emperor Hadrian Olympian.

Ενεπίγραφη βάση μνημείου προς τιμή του αυτοκράτορα Αδριανού. Ο λίθος μετασκευάστηκε για να χρησιμοποιηθεί εκ νέου ως επίκρανο.

Στην επιγραφή ο αυτοκράτωρ χαρακτηρίζεται ως *Σωτήρ*, *Ολύμπιος* και *Κτίστης*. Οι δύο τελευταίοι τίτλοι σχετίζονται με την, επί των ημερών του, αποπεράτωση του ναού του Ολύμπιου Δία και την ίδρυση του Πανελληνίου στην Αθήνα. Ο ιδιαίτερος τίτλος *Ολύμπιος* απονεμήθηκε επίσημα στον Αδριανό κατά την παραμονή του στην Αθήνα στα τέλη του 128 και στις αρχές του 129 μ.Χ. Και οι τρεις τίτλοι απαντούν σε βωμούς και επιγραφές προς τιμή του φιλέλληνα αυτοκράτορα, για τις ευεργεσίες του στην πόλη.

Δίπλα στην επιγραφή εκτίθεται η κολοσσική προτομή του Αντίνοου, ευνοούμενου του Αδριανού. Βρέθηκε το 1856 σε εκσκαφή ιδιωτικής οικίας στην Πάτρα μαζί με την πανομοιότυπη προτομή αρ. 417, που εκτίθεται στην αίθουσα 31α του Μουσείου. Η τελευταία αποτέλεσε πιθανότατα το πρότυπο για τη δημιουργία της πρώτης. Τα τεχνικά χαρακτηριστικά των έργων υποδεικνύουν ότι πρόκειται για δημιουργίες του ίδιου εργαστηρίου, πιθανότατα αττικού.

Ο όμορφος νέος θεοποιήθηκε από τον Αδριανό μετά τον πνιγμό του στο Νείλο το 130 μ.Χ. Η γυμνότητα υποδηλώνει την ηρωοποίησή του, ενώ τα μελαγχολικά, ιδεαλιστικά χαρακτηριστικά του προσώπου υπενθυμίζουν το τραγικό του τέλος. Γνωστή είναι η απέραντη νοσταλγία του αυτοκράτορα για τον έφηβο από τη Βιθυνία. Πορträιτα και αγάλματά του ανιδρύθηκαν σε ολόκληρη τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία από τον ίδιο τον Αδριανό, προκειμένου να συγκρατήσει στο μάρμαρο τα χαρακτηριστικά του νέου που έφυγε νωρίς, αλλά και από πολλές ελληνικές πόλεις που θέλησαν με αυτόν τον τρόπο να τον τιμήσουν.

Inscribed base of a monument in honour of emperor Hadrian. This stone block underwent alteration in order to be used anew as an impost.

In the inscription the emperor is characterized as *Saviour*, *Olympian* and *Builder (Ktistes)*. The last two titles are related to the completion, in his days, of the temple of the Olympian Zeus, and the founding of the Panhellenion in Athens. The specific title *Olympian* was officially granted to Hadrian during his sojourn in Athens at the end of 128 and the beginning of 129 AD. All three titles are encountered on altars and in inscriptions honouring the philhellenic emperor, for his benefactions to the city. Next to the inscription we see a colossal bust of Antinous, a favourite of Hadrian. It was found in 1856, during digging works for a private house in Patras, along with the identical bust, no. 417, on display in room 31a of the Museum. The latter most probably served as prototype for the creation of the former one. The technical characteristics of both sculptures suggest that these are creations of the same workshop, in all probability, an Attic one.

The handsome youth was deified by Hadrian after his drowning in the Nile, in 130 AD. Nudity is indicative of his heroization, while the melancholic, idealized features of the face call to mind his tragic end. Well-known is the emperor's fathomless nostalgia for the adolescent boy from Bithynia. Portraits and statues of him were erected across the entire Roman empire by Hadrian himself, so as to capture in marble the features of the youth, who was doomed to early death, but also many Greek cities did the same, willing in this way to honour him.

